

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev za Slovenijo.

Poslovanje Glavnega saveza.

(Konec.)

Glavni savez je interveniral za podaljšanje stanovanjskega zakona po 1. maju t. l. To vprašanje je temeljito obravnavala plenarna seja upravnega odbora, ki se je vršila 23. in 24. marca t. l. v Beogradu. Po tej seji so delegati posetili g. ministra za socialno politiko, pa tudi g. predsednika ministrskega sveta. Obema so bile razložene stanovanjske težkoče, s katerimi se še vedno dober del uradništva mora boriti. Uspeh teh intervencij je bil ta, da je bil stanovanjski zakon podaljšan, dasi z nekoliko zoženimi pravicami dotlej zaščitenih najemnikov, in seveda tudi drž. uslužbencev. Pripominjamo, da je organizacija hišnih posestnikov zaradi podaljšanja stanovanjskega zakona izdala javne proteste, v katerih je pripisovala ta rezultat edinole akciji drž. nameščencev, oziroma Glavnega saveza.

Ob izdelovanju proračuna za leto 1929/30. se je uprava živahno trudila, da bi se razveljavile vse prejšnje določbe finančnih zakonov, s katerimi so bile v neprimerno uradništva izmenjane ali dopolnjene določbe uradniškega zakona.

To sicer ni uspelo, ker merodajni činitelji niso hoteli iti predaleč z ozirom na to, ker se je tedaj smatralo, da je revizija uradniškega zakona posebej aktualna in da se vse korekture izvrše, ko se definitivno reši to vprašanje.

Vendarle je bila izvršena važna korektura. S posebnim zakonom je bila doba, potrebna za pridobitev pravice do upokojitve, znižana od 15 na 10 let. Z istim zakonom je bila reduciranim uslužbencem priznana odpravnina, ki se jim izplačuje sorazmerno s službeno dobo. Ta pravična socialna določba je izzvala v vrstah državnih uslužbencev najboljši vtis.

Vprašanje nove razvrstitve mest in krajev po draginjskih razredih z ozirom na zakon o draginjskih dokladah, je uprava večkrat načela. Stremela je za tem, da bi se vsaj glavna mesta Zagreb, Ljubljana, Split in Sarajevo uvrstila v I. draginjski razred. Vprašanje je moralo ostati še nerešeno, predvsem zato, ker je v teku proračunskega leta težko menjati že določene temelje službenih prejemkov, a drugič zato, ker je pričakovati, da se ob priliki revizije uradniškega zakona vsi prejemki povsem na novo uredijo.

Povodom zakona o samoupravnih cestah, po katerem so državni uslužbenci obvezani plačevati odpustnino za osebno delo v višini tridnevne plače, je uprava Glavnega saveza storila vse, da se nameravano ponovno obremenjenje drž. nameščencev ne bi izvršilo, kar bi praktično značilo zmanjšanje

njihovih že itak nezadostnih prejemkov. Ta intervencija je na žalost ostala brez odziva. Zakon je sprejet in je glede teh odtegljajev od državnih uslužbencev že vse ukrenjeno. Uprava bo tudi v bodoče izkoristila vsako priliko, katera se jej bo nudila, da uporabi to dejstvo kot argument ob ureditvi uradniških prejemkov.

Od sarajevske pa do letošnje skupščine uprava ni opustila niti ene prilike, da se ne bi zavzela za interese naših upokojencev, posebno še onih, ki so bili upokojeni po starih zakonih. Ob vsaki priliki je poudarjala njihov obupen položaj in pledirala, da se čim prej izboljša.

Da v tem pogledu ni mogoče za beležiti zadovoljujočih rezultatov, je razlog isti, ki je tudi povzročil, da aktivni nameščenci niso zadovoljni s svojimi prejemki. Uprava je predvsem stremela v duhu sarajevske resolucije, da bi se upokojenci ne izključili ob reviziji uradniškega zakona in je to stališče zagovarjala s tem, da to zahteva tudi finančni interes države.

Dvakrat je uprava Glavnega saveza predložila prometnemu ministru predstavke, da bi se upokojencem povečalo vsaj število znižanih voženj na leto. Doslej tem predstavkam ni bilo ugodeno, ker je pričakovati izpremembe pravilnika o voznih ugodnostih, ko se bo to vprašanje moglo sočasno rešiti.

Razen navedenih poglavitnih točk delavnosti Glavnega saveza v času od lanske skupščine pa do letos, je uprava ob raznih prilikah podzemala potrebne korake, da se obravnavanje specialnih vprašanj, ki zanimajo poedince ali celokupne stroke, pospeši, oz. da se izda povoljno rešenje. V večini teh slučajev so intervencije rodile lepe uspehe za dotične, upravi Glavnega saveza so pa nudile zadovoljstvo, da je mogla pomagati svojim tovarišem.

Poročevalska služba pri tajništvu Glavnega saveza, ki je predvidena že s pravili samimi, se še ni mogla razviti v polnem obsegu, poglavitno zato, ker še ni ustanovljena pisarna, ki je bila predmet že tolikih razgovorov. Na žalost organizacija tega tako zelo potrebnega biroja zaradi stalnih težkoč ni mogla biti izvršena. Vsekakor bodo te ovire skoro odpravljene, ker se zdi, da bo za vzdrževanje Savezne pisarne vendarle na razpolago dovolj sredstev. Najvažnejše vprašanje, vprašanje pisarniških prostorov, je pa ugodno rešeno na ta način, ker bo Glavni savez v novi palači Zveze nabavljajalnih zadrug v Beogradu mogel pod zelo ugodnimi pogoji najti primerne poslovne prostore.

Anton Spendè, t. č. tajnik Društva upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

Državnim upokojencem, predvsem mariborskim, v vednost in pojasnilo!

V nedeljo, dne 13. oktobra t. l. se je vršil neposredno po informativnem sestanku državnih nameščencev v dvanajstih mariborskega Narodnega doma občni zbor »Društva državnih upokojencev in upokojenk za Slovenijo s sedežem v Mariboru«, ki je bil nadvse dobro obiskan.

O poteku obeh zborovanj je izčrpno in pravilno poročal »Naš Glas« v 30. številki od dne 20. oktobra. V tem članku je zapisal poročevalec g. Joža Bekš med drugim tudi sledeče:

»Sledil je nato soglasen sklep, da

strani med »Društvenimi vestmi«, naj bi se navedeno poročilo v »Našem Glasu« — kolikor sem ga zgoraj citiral — popravilo, češ, da je netočno in da je bil na tem zborovanju »soglasno sprejet predlog, da se društva drž. upokojencev v Sloveniji združijo v eno za Slovenijo veljavno društvo drž. upokojencev«.

Jaz nisem pisec ne prvega in ne drugega članka. Vprašam pa samo eno: zakaj vse to? Zakaj to dlakocepljenje, to izbegavanje in kompliciranje tega tako važnega vprašanja v tem odločilnem trenutku, ki ga tako značilno po udarja g. generalni major v pok. Anton Lešič iz Maribora v zadnji številki »Našega Glasa« v svojem članku »Opomin ob dvačajsti uri«!

Dne 16. septembra se je v Ljubljani vršila anketa za združitev vseh društev drž. upokojencev v dravski banovini in so se izjavili vsi navzoči zastopniki za fuzijo, torej za enotno organizacijo. Inicijativo je dalo Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani, započelo propagandno akcijo pred nekaj meseci, kateri rezultat je bil nenavadno ugoden (članski porast društva od 170 na 850 članov do danes) in doseglo povsem nepričakovan uspeh s prej omenjeno anketo. Posamezna društva že likvidirajo v to svrhu in še bodo, kolikor ne obstoje pri nekaterih za enkrat še opravičene ovire.

Dne 18. oktobra je izdalo naše društvo vsem ostalim društvom državnih upokojencev navodila, kako naj se vrši na enoten način razpust društev itd. Ta navodila so bila objavljena v vednost vsem drž. upokojencem v zadnji številki »Našega Glasa« v članku: »Enotna organizacija upokojencev«. V teh navodilih je tudi povedano, kar smatram za potrebno, da tukaj ponovim:

»Prehod v novo društvo. Naše (t. j. ljubljansko) društvo kot najmočnejše, ki je izprožilo z uspehom inicijativo za fuzijo vseh društev in krilo dosedaj vse nemale stroške v to svrhu, je predložilo tiskano spomenico vsem merodajnim faktorjem in odposlalo delegata v Beograd in Skoplje, se ne razpusti, pač pa bo imelo svoj

izredni občni zbor

v nedeljo, dne 8. decembra t. l. ob 11. uro dopoldne, t. j. po prihodu mariborskega vlaka, v salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani, h kateremu vabimo že s to okrožnico vsa likvidirana in morada še obstoječa društva državnih upokojencev v naši banovini. Pri tem občnem zboru poda ostavko naš celotni sedanji odbor. Občni zbor izvoli predsednika ad hoc, ki bo vodil zborovanje.

Določilo se bo novo ime društva, prečitale vsled novega položaja potrebne izpremembe društvenih pravil v svrhu diskusije, določila članarina itd. ter volil nov odbor. V nov odbor se lahko izvolijo seveda sedanji zastopniki drugih likvidiranih društev, ali pa tudi do sedaj še nikjer včlanjeni državni upokojenci, ki prijavijo na tem občnem zboru svoj pristop.

V vednost prilagamo vsakemu društvu po en izvod naših sedanjih pravil, pred kratkim vposlano spome-

nico in poziv na fuzijo. V svrhu premišljevanja naznanjamo sledeče glavne smernice:

1. Ime novega društva: »Društvo drž. upokojencev(enk) v Ljubljani«.

2. Članarina naj bi bila enaka dosedanji našega društva: 3 Din mesečno in pristopnina 3 Din. Dosedaj pri razpuščenih društvih včlanjeni upokojenci(ke) ne plačajo pristopnine.

3. Predvideni so pododbori za druge glavne centre (Maribor, Celje itd.), oziroma povsod, kjer je določeno število članov, morda najmanj 50.

4. Vodstvo društva sestoji iz glavnega in širjega odbora; v širji odbor naj bi prišli med drugimi tudi predstavniki vseh centrov, ki bi se morali udeleževati sej širjega odbora, seveda na društvene stroške.

Vsi nadaljnji nasveti so zaželeni in dobrodošli in se lahko podajo pisмено ali tudi ustno na občnem zboru.

Tenor tega, namreč, da se naše društvo ne razpusti, ker za to ni potrebe in ker bi s tem nastale zgolj ne potrebne komplikacije itd., temveč, da naj društvo vsled novega položaja samó izpremeni svoje ime in pravila, voli nov odbor, sprejme vase člane drugih preostalih društev itd., sem po udarjal tudi v svojem govoru na omenjenem mariborskem občnem zboru.

Sem mnenja, da nima »Naš Glas« ničesar popravljati glede navedenega članka g. Jože Bekša. Res se je glasil soglasni sklep mariborskega občnega zbora takó, kakor ga je pravilno navedel »Državni Upokojenec« in kakor sem ga že zgoraj citiral, le da pogrešamo samo dve besedi: v Ljubljani. Konstatujem, da se je pri glasovanju izrecno poudarjala združitev v eno društvo drž. upokojencev v Ljubljani z motivacijo, da mora biti sedež društva tam, kjer je sedež banovine, če hočemo hitro in uspešno delovati. Ni moj namen kaj očitati omenjenemu poročilu v »Državnem Upokojencu« in upam, da sta besedi »v Ljubljani« le pomotoma izostali. G. Bekš je torej napravil gorostasno napako, ker ni pristavil v svojem poročilu v stavku, ki sem ga zgoraj citiral in ki se konča: »...k društvu upokojenih drž. nameščencev za Slovenijo v Ljubljani«, še besedi: »ki bo pa spremenilo svoje ime itd.«

Povedalo se mi je — sam nisem čital — in to tudi omenja g. Bekš v svojem članku, da so se pojavila tudi v nekih dnevnih listih poročila o volitvi novega odbora na omenjenem občnem zboru mariborskega društva državnih upokojencev. Ta poročila niso točna; prisostvoval sem sam celotnemu poteku, šel takorekoč zadnji iz dvorane v spremstvu društvenega predsednika, g. dvornega svetnika dr. Josipa Kronvogla in nekaterih drugih mariborskih gospodov in ljubljanskih delegatov. O volitvi kakega novega odbora ni bilo govora. Če je bil soglasno sprejet predlog, da se združi mariborsko društvo drž. upokojencev v enotno organizacijo s sedežem v Ljubljani, je po mojem mnenju s tem sklenjena likvidacija društva in ni bilo treba voliti novega odbora, kar se — docela pravilno — dejanski tudi ni zgodilo; seveda pa vodi sedanji odbor v likvidaciji društvene posle še naprej.

Kako ceniti plače z ozirom na učiteljevo delo.

(Donesek v borbi za naše plače.)

Pod tem naslovom je priobčilo ljubljansko glasilo UJU, naš ugledni »Učiteljski Tovariš« v 12. številki od 31. oktobra t. l. naslednji zanimivi članek, ki ga podajamo v doslovnem prenatisu:

»Naše stanovsko glasilo z dne 26. septembra t. l. je priobčilo dve tabeli

o letnih prejemkih učiteljstva srednjih ter učiteljstva osnovnih šol. Ta priobčitev, hvala g. uredniku, je učinkovala kljub temu, da je bila kratka. Povedala je mnogo. Videli smo veliko razliko, v kateri se momentano nahajamo. Vzdihovali smo že pri sedanjih plačah in prosili za zvišanje povsod in vedno.

Delo vzgojitelja je neplačljivo, kajti to je delo idealista, delo umetnika. A tudi ta ima želodec. In treba mu je ljubezni in kreposti do dela, ki bazira na eksistenčni gotovosti.

Javnost se je pred tedni razburjala radi časopisnih vesti, po katerih bi po projektu novega osnovnošolskega zakona učiteljstvo bilo oskrbljeno z brezplačnim stanovanjem in kurivom. Ni šlo to baže niti v glavo nekaterim ostalim nameščencem, baže celo takim, ki te ugodnosti v eni ali drugi obliki že danes uživajo. Naj bi se pa te ugodnosti uneslo v zakon v drugi obliki, n. pr. kot relutum. A to le mimo gredel!

Pomuditi se hočem danes pri dejstvu, da so srednješolski učitelji, politično-upravni uradniki itd. glede plač napredovali, mi osnovnošolski učitelji pa smo še vedno pri sedanjih, že itak neizdatnih plačah. Izhajam iz načela: kakršno delo, takšno plačilo! Vem in slišimo dovolj pogosto vsi tovariši, da nam razni stanovi očitajo, da je naš stan lahak in prijeten, češ, da imamo tako malo službenih (učnih) ur in še povrh toliko prostega časa. Hočem sedaj, ko so srednješolski učitelji in nekateri uradniki na plači pridobili, kar jim vsekakor iz srca privoščimo, postaviti nekako računsko paralelo v oče našega in njihovega dela. Podlage tej paraleli nisem ustvaril jaz ali kdo iz krogov osnovnošolskega učiteljstva, marveč izhaja ta formula iz za borb čehoslovaških srednješolskih učiteljev za znižanje maksima učnih ur.

Dunajska pedagoška revija »Schulreform« navaja vlogo čehoslovaških srednješolskih profesorjev proti nameravanemu zvišanju učne obveznosti na srednjih šolah. 14. točka te vloge se glasi: »Na podlagi štetja profesorjev in njih tedenske učne zaposlenosti v Čehoslovaški se je dne 1. oktobra 1923. ugotovilo (med drugim!), da pride vsak profesor v tednu na 17½ učnih ur, ki so enakovredne 35 pisarniškim uram. (Torej 2kratnemu iznosu!) K temu je še profesorjem dnevno prišteti 2½ ur za pripravo na pouk, za popravo zvezkov i. dr., kar bi znašalo na pisarniške ure preračunljeno najmanj 50 tedenskih ur, pri čemer za nadaljnjo izobrazbo učitelja potrebni čas niti ni upoštevan. Iz tega sledi, da učitelji (profesorji) niso nič manj obremenjeni kakor drugi pisarniški uradniki, kot se to splošno trdi.« — K temu poročilu je dodana opomba, da so v zmišlju te ugotovitve še mnogo bolj obremenjeni osnovno- in meščanskošolski učitelji, vsled česar je tudi med tem učiteljstvom prej zaznamovati posledice izčrpanosti v pogledu službene sposobnosti in življenske dobe.

Dovolim si slični račun podati tudi z ozirom na poklicno delo osnovno- (in meščansko-) šolskega učitelja:

Dosedaj velja kot maksimum naše učne obveznosti v tednu 30 učnih ur; povprečno pa z ozirom na učno

obveznost učiteljev v nižjih razredih ter šolskih upraviteljev, štejem tedensko le 27 ur. To je pač najnižja, celo prenizka izmera, kajti v večini slučajev poučujejo učitelji nižjih razredov in upravitelji v ostalih razredih še več ur. Pri 27 tedenskih učnih urah pride torej na dan povprečno 4¼ učnih ur. K temu je prišteti dnevno najmanj 2½ uri (gotovo pa še več!), in sicer 1 uro kot pripravo na pouk, 1 uro za popravo zvezkov in uradne spise in ½ ure za nadaljnjo izobrazbo, kar je pa mnogo premalo! Učiteljeva zaposlenost na dan znaša torej 7 ur, in sicer 4¼ učnih ter 2½ izvenučnih ur. Ni pa tu všteto izvenšolsko prosvetno delo učiteljstva, ki je v najtesnejšem stiku z njegovim poklicem in denarne žrtve, ki jih ima pri tem.

Recimo, da mu od 365 dni v letu odpade 60 dni na glavne počitnice, 20 dni skupaj na božične, velikonočne in binkošne počitnice in še magari mesečno 5 dni na nedelje in druge praznike, torej še 50 dni skupaj na druge praznike z nedeljami, potem od 365 dni odpade 130 dni na prosti čas — (o, ko bi za upravitelje in mnoge učitelje bil to res »prosti« čas!). Tako nam ostane 235 rednih učnih dni z dnevno 4¼ učnimi urami, torej skupaj v celem 1057½ učnih, oziroma računeno po primeru čehoslovaških profesorjev v 2kratni izmeri = 2115 pisarniških ur, k temu še 587½ (235 × 2½) izvenučnih ur, je skupaj 2702 ur.

Kod radiooddajna postaja imamo interes na tem,

da ste s svojim radijem stalno zadovoljni. Zato boste dobili v našem prodajnem paviljonu na Miklošičevi cesti (poleg Uniona) najbolj zanesljivo tak aparat, ki Vas bo zadovoljil.

Naša velikanska zaloga Vam omogoči izbiro. Prodajamo tudi na obroke.

RADIO Ljubljana

Miklošičeva cesta 5. Telefon 3190.

Na drugi strani: Pisarniški uradniki delajo v pisarni 7 ur dnevno. Ako jim odračunamo vsaj 20 dni za letni dopust in ostalih 50 dni na nedelje in praznike (mesečno 4—5 dni), kar je dovolj nizko število, znaša letna delovna obveznost 295 dni krat sedem ur dnevno, t. j. skupno v letu 2065 ur proti učiteljem 2702 urami. Tako torej pride uradnik v pisarni na dnevno 7, učitelj pa dnevno na nad 10 delovnih ur poleg izvenšolskega prosvetnega dela.

Lubin se je praskal za ušesom in me postrani ogledoval. Gospa de Luzy se je bala, da bi me z zaslišavanjem mogel spraviti v zadrego:

»Dragi moj,« mi je rekla, »ti poznaš hišo prav tako dobro kot jaz sama; vzemi ključ in pelji povsod gošpoda Lubina. Vem, da boš z veseljem vodil te domoljube.«

Peljal sem jih v klet, kjer so prekučnili butare dračja in izpraznili veliko število steklenic. Nato je Lubin s puškinim kopitom izbil dno polnima sodom in ko so odšli iz kleti, poplavaljene z vinom, je dal znak za odhod. Spremljal sem jih do železne ograje, ki sem jo zaklenil za njimi in tekem sem h gospej Luzyjevi naznaniti, da smo rešeni.

Ob tej novici je nagnila glavo k steni in poklicala:

»Gospod Planchonnet, gospod Planchonnet!«

Lahen vzdihljaj jej je odgovoril. »Hvala Bogu,« je vzkliknila. »Gospod Planchonnet, grozen strah sem prestala zaradi vas. Mislila sem, da ste že mrtvi.«

Nato se je obrnila proti meni:

»Dragi prijatelj, tako radi ste mi od časa do časa govorili, da me ljubite; tega mi odslej ne boste rekli več.«

K. D.

Še enkrat poudarjam: To računsko paralelo šolskega dela s pisarniškim uradništvom so postavili čehoslovaški profesorji. V delovnem časovnem obsegu prekašamo torej oboje, srednješolske profesorje in pisarniške uradnike. V delovnem načinu pa — če ne verjamejo uradnim podatkom glede težko in ovir polnega osnovno-

Kako po svetu rešujejo stanovanjsko vprašanje.

Ob ponovnem podaljšanju stanovanjskega zakona, po katerem je vsaj še del drž. nameščencev — in to baš najpotrebnejših — ostal deležen stanovanjske zaščite, je prav, če se ozremo nekoliko po svetu, da vidimo, kaj so druge države storile po vojni, da odpravijo ali vsaj ublažijo stanovanjsko krizo.

V Angliji so pričeli že leta 1919. z javnimi sredstvi podpirati zidanje stanovanjskih hiš. V Angliji se grade le enodružinske hiše. Prvi stanovanjski zakon je določeval, da plača država za amortizacijo vsake nove hiše letno (od poedinega stanovanja) 11.000 dinarjev do leta 1980. Na ta način se je sezidalo 200.000 hiš. Drugi stanovanjski zakon je podprl stavbno delavnost s tem, da je država plačala vsakemu graditelju nove hiše enkratni prispevek 34.000 do 43.000 dinarjev. Zgradilo se je 41.504 hiš, kar je državo stalo 270 milijonov dinarjev. L. 1923. je bilo v Angliji z novim stanovanjskim zakonom, ki bistveno spreminja zakone iz prejšnjih let, določeno, da plača država po 1350 dinarjev na leto za dobo 20 let za vsako od občin zgrajeno stanovanje. Pozneje se je državi prispevek zvišal na letnih 2475 dinarjev in za dobo 40 let, a le pod pogojem, da ne smejo biti najemnine višje od predvojnih najemnin v delavskih hišah. Na podlagi tega zakona se je zgradilo 120.000 hiš. Vsega skupaj je bilo v Angliji zgrajenih z državno podporo okrog 700.000 stanovanj, brez državne pomoči pa 300.000 stanovanj. Samo v letih 1925. do 1926. je izdala Anglija čez dve milijardi dinarjev za stanovanjsko akcijo. Do leta 1940. se bo po tem zakonskem načrtu zgradilo v Angliji s pomočjo države 2 in pol milijona enostanovanjskih hišic. Pri tem je pa treba vedeti, da so bile na Angleškem stanovanjske razmere vedno še dokaj povoljne in da izrazitega pomanjkanja stanovanj v taki meri, kakor pri nas, na Angleškem tudi po vojni ni bilo nikdar.

Slabše so bile v tem pogledu razmere na Čehoslovaškem, kjer je z neverjetno naglim naraščanjem mest in velikih industrijskih središč vzporedno naraščalo tudi pomanjkanje stanovanj. Tudi tu je država posegla vmes in v zaščito gospodarsko šibkih slojev podvzela obsežno akcijo. Država, ki je bila ustanovljena po vojni v deloma precij enakih razmerah kot naša, je našla v svojih proračunih milijarde, da je gradila stanovanjske hiše. V Pragi in Brnu in v vseh industrijskih centrih so nastala popolnoma nova mestna okrožja, zazidana s hišami, katere je subvencionirala država.

Dunajska mestna občina, ki pa tvori obenem posebno, čisto samostojno državo, je vzgledno rešila stanovanjski problem v pravem času, ko je bilo še mogoče predpisati izdaten najeminski davek. Predvojne najemnine hišni posestniki niso smeli povisati (tudi pri nas je veljala še dolgo po prevratu ta določba, katero je izdal večina evropskih držav, tako

šolskega dela — pa naj poizkusijo. Ne privoščimo jim pa okušati prejemov pri plačah, sicer bi z nami ponavljali iz za avstro-nemške vojne leta 1866. zadoneli klic: »Zmagal je šolnik«, kateremu jugoslovanski učitelji pristavljamo: Jugoslovanski učitelj je več kot v sorazmerju z delom — ni pa s plačo!«

Mirko Vauda.

n. pr. Italija, Francoska, Nemčija in dr.), pač se je pa predpisal najemnikom poseben davek (kar se pri nas žal ni storilo) za zgradbo novih stanovanj. Za manjša stanovanja plačujejo najemniki po 7 dinarjev davka mesečno, za stanovanja preko štirih sob 72 dinarjev, za luksuriозна stanovanja do 800 dinarjev in za gosposke palače celo 32.000 dinarjev mesečno. Dunajska občina dobiva na ta način okrog 250 milijonov dinarjev letnih dohodkov. Zato ni čuda, da je dunajska občina že leta 1923. lahko sklenila, da zgradi 25.000 stanovanj, katerim je potem prištela še nadaljnjih 30.000 stanovanj. Treba pa še poudariti, da so ta od občine zgrajena stanovanja res udobna, higijenična in v vsakem ožiru moderna ter da prav nič ne sličejo tistim žalostnim, vlažnim in zatohlim stanovanjem po revnejših predmestjih, kakor jih vidimo v Ottakringu, v Favoritenu in drugod. Občinske stanovanjske hiše so prave palače, katere hodijo občudovat sloviti arhitekti iz vsega sveta.

Stanovanjsko vprašanje se je — čudo — pojavilo takoj po koncu svetovne vojne tudi v tistih državah, ki se bojne meteža niso same udeležile, temveč nevtralnale stale ob strani in iz vojne kovalе zase kapital. Seveda je bila v teh državah stanovanjska kriza mnogo manj občutna. Vendar je v tem pogledu nadvse zanimiva državna stanovanjska akcija v Holandiji. Občine in stavbne zadrage dobé pri državi posojila za nakup stavbišč in za gradbo stanovanjskih hiš. Obrestna mera je nizka, saj znaša le 4 do 6 odstotkov. Amortizacija posojenega kapitala se izvrši od 50 do 75 let. Država je priznavala tudi privatnikom za zgradbo stanovanjskih hiš premije, in sicer za zgradbe, ki niso presegle 450 kubičnih metrov. Najvišja premija je znašala v Amsterdamu približno 58.000 Din, na deželi pa do 50.000 Din. Poleg tega je priskočila država privatnikom na pomoč s hipotekarnimi posojili za dobo 15 let proti 6 odstotnem obrestovanju. Privatni graditelji, ki reflektirajo na državno podporo, se morajo obvezati, da tekom amortizacijske dobe brez dovoljenja občine ne zvišajo najemnine. Efekt državne stanovanjske akcije je bil, da se je tekom let zgradilo v Holandiji nad 300.000 stanovanj. Kot na Angleškem, tako tudi v Holandiji grade predvsem le enodružinske hišice v vrtnih kološnjah.

Navedli smo samo par slučajev, iz katerih se pa jasno vidi, kako važnost polagajo razne države na pravilno in smoteno reševanje stanovanjskega problema. Kaže nam pa že teh par primerov, da noben zaščitni zakon ne more odpraviti stanovanjske bede, temveč le izdatna in vsestranska stavbna delavnost ob krepki in neprestani državni pomoči.

V kratkem podamo še pregled stanovanjskih akcij po raznih evropskih državah, ki so se izvršile na zadržni podlagi.

Vestnik.

Tajništvo Zveze posluje za stranke v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6/I. vsak delavnik (razen sobot in dni pred prazniki) od 18. do 20. ure. — Telefon Zveze ima številko 3473.

Ugotovitev. Pod naslovom »Likvidacija pokrajinskih Zvez« v 31. številki »Poštne Glasnika« z dne 1. novembra t. l. objavljena vest, da je »skupščina Glavnega saveza v Skoplju sklenila, da se postavi Glavni savez na osnovo strokovnih udruženj in ne na pokrajinske zveze« — je gladko izmišljena. Oblastna organizacija p. t. t. uslužbencev v Ljubljani mora torej imeti popolnoma drugačne razloge, da

najavlja svoj izstop iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

Zveza državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani.

Pričetek poslovanja banskih uprav je določen z dnem 11. novembra, ko preidejo posli dosedanjih velikih županov v pristojnost banov. Likvidacija tekočih poslov velikih županov mora biti dovršena do 4. decembra. Dotlej nosijo velika županstva uradni naziv »županija v likvidaciji«.

Ustanovitev okrožnih inspektoratov. Na temelju §§ 20. in 22. zakona o nazivu in razdelitvi države na upravna

Anatole France:

Gospa de Luzy.

(Konec.)

III.

Prvi je vstopil Lubin, opasan s širikim pasom, in spremljala ga je dvajset najstarejša stražnikov, oboroženih s kopji. Obračal je pogled zdaj na gospo Luzyjevo, zdaj spet name:

»Za vraga!« je zaklical, »zaljubljenca smo izbežali iz gnezda. Oprostite nam, krasotičice!«

Nato se je obrnil k stražnikom: »Edino še brezhladni poznajo čednost.«

Toda navzlic tem njegovim načetom ga je to srečanje spravilo v dobro voljo.

Vsedel se je na posteljo in prijel lepo plemkinjo za podbradek:

»Res je,« je rekel, »da ta usta niso stvorjena, da bi noč in dan žebrela molitvice. Škoda bi bilo. Toda republika nad vse. Išče mo izdajalca Planchonnet. Tu je, prepričan sem o tem. Moram ga dobiti. Dam ga gilotinirati. To mi bo pravo zadoščenje!«

»Poiščite ga vendar!«

Pogledali so pod pohoštvo, po omarah, dregali s kopji pod posteljo in prebadali so z bajoneti žimnice.

področja, so bili ustanovljeni naslednji okrožni inspektorati v poedinah banovinah: za dravsko banovino v Mariboru, za savsko banovino v Varaždinu, Ogulinu in Osijeku, za vrbaško v Bihaču in Jajcu, za primorsko v Mostaru, za drinsko v Dolnji Tuzli, v Užicu in Šabcu, za zetsko v Prijepolju in v Dubrovniku, za donavsko v Velikem Bečkerek, Kragujevcu, Smederevu in Somboru, za moravsko v Zaječaru in Kruševcu, a za vardarsko v Bitolju, Prizrenu in Štipu.

Kompetenca okrožnih inspektorjev. Okrožni inspektorji bodo v svojem področju opravljali sledeče službene posle: 1. posle javne varnosti, 2. nadzorstvo nad delovanjem oblasti in organov uprave ter občinskih oblasti in njihovih organov, kakor tudi nadzorstvo nad organi ustanov, ki so podrejene oblastvom obče uprave; 3. bodo izdajali navodila oblastvom obče uprave v svrhu uspešnega opravljanja službe. V tistih srezih, ki niso prišli pod pristojnost okrožnih inspektorjev, bo ban izvrševal to nadzorstvo po svojih višjih uradnikih, in sicer na isti način, kakor je to predpisano za okrožne inspektorate. Posameznim inspektorjem more pa po potrebi in predlogu banovnega poveriti minister za notranje zadeve še druge posle obče uprave.

Upravno sodišče v Ljubljani? Iz Beograda poročajo, da bodo v bodoče poslovala upravna sodišča le na sedežih banovin. Tako bi se preselilo tudi upravno sodišče iz Celja v Ljubljano, kjer je sedež banske uprave.

Novi člani vrhovnega zakonodajnega sveta. Ker so bili razrešeni člani V. Z. S. dr. Josip Šilović, ban savske banovine, Gjorgje Nestorović, ban moravske banovine in Đako Popović, ban donavske banovine, so bili namesto njih imenovani za člane vrhovnega zakonodajnega odbora: univ. profesor dr. Metod Dolenc iz Ljubljane ter bivša ministra dr. Prvislav Grisogono in dr. Slavko Ščerov.

Prevedba srednješolskih profesorjev na nova zvanja po nedavno izišlem zakonu o srednješkolskem pouku je v bistvu končana. Potrebno je še, da glavna kontrola izda pritrdilo prevedbi strijskih drž. nameščencev. Z Dunaja poročajo, da je zvezna vlada avstrijske republike že izdelala osnutek za bodoče prejemke zveznih državnih nameščencev. Dosedanji izredni nabavni prispevki v izmeri dvakrat po 15% mesečne plače, katere so avstrijski državni nameščenci doslej prejemali vsakega junija in decembra, se zvišajo na dva krat po 30 odstotkov. Prvikrat se bo tako povišani izredni prispevek izplačil o letošnjem Božiču. Vsak zvezni drž. uslužbenec prejme še razen tega tisočero mirovnega stanarino, kot povračilo za zvišane najeminske izdatke. Ta naklonitev velja za vse avstrijsko uslužbenstvo od 1. avgusta t. l. dalje.

Izboljšanje gmotnega položaja poštne uslužbenec. V prihodnjem proračunu se zviša — kot poročajo listi — stalež p. t. t. osebja. Po novi ministrski naredbi bodo brzojavni mojstri in poštne konduktirke uvrščeni v III. uradniško kategorijo ter se jim z novim proračunom zvišajo nočnine in potnine. Podočeljskim poštnim slom se priznajo posebne doklade za naporno zunanjo službo: osebne po 300 Din, rodbinske pa po 150 Din (za ženo) in po 90 Din (za otroka).

Zagreški stanovanjski najemniki zoper podaljšanje stanovanjskega zakona. Organizacija stanovanjskih najemnikov v Zagrebu je pred 1. novembrom t. l. poslala predsedniku vlade predstavko, v kateri je prosila, naj se

stanovanjski zakon z dne 27. aprila t. l. ne podaljša; naj se ustavi vse delo zanje do 1. junija 1930., kolikor bi se tikale oseb, po sedanjem zakonu zaščitenih, in da naj bi se končno izdal zakon o maksimiranju najemnin za stanovanja in poslovne lokale. — Kakor poročamo na drugem mestu, je med tem že izdan zakon o podaljšanju stanovanjske zaštite.

Premeščanje dnevničarjev gradbene ministrstva, ki vrše službo zvanjnikov in služiteljev, je po nedavno izdani odredbi prav tako nemogoče, kakor se ne morejo premeščati tudi dnevničarji sploh, kateri opravljajo običajne dnevničarske posle.

Ugoden nakup perila! Moško perilo, delavsko in finejše vrste, cefir, popelin, prodaja na drobno pod tovarniško ceno, tovarna perila TRIGLAV, Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Štrukelj.

Gostaščina in državni nameščenci. Zagrebški »Naš Glas« priobčuje pod naslovom »Gostaščina morajo plačevati tudi državni uradniki« naslednjo vest: »Po novem pravilniku o plačevanju gostaščine, katerega je potrdilo finančno ministrstvo, so oproščeni plačevanja gostaščine (in plačevanja ognjegaške doklade) vsi državni in samoupravni uradniki ter upokojenci, če ni najemnine, katero plačujejo za stanovanje, večja od njihovih rednih prejemkov in če stanovanje uporabljajo izključno zase in svojo rodbino ter za take člane rodbine, za katere prejema od države ali od samoupravne telesa draginjske doklade.«

Vozne olajšave za družinske člane. Z novim letom se izmenjajo železniške legitimacije, ki so bile izdane leta 1925. Pri tej priliki naj bi se naše organizacije, Zveza državnih nameščencev in UJU zavzele za to, da dobe družinski člani namesto dosedanjih treh vsaj 12 letnih olajšav. Vsaj enkrat na mesec naj si naše žene in otroci privoščijo malo razvedrila, ki jim gre po vsej človeški in božji pravici, zlasti onim, ki tiče dan za dnem med zatohlim mestnim zidovjem. Doslej pa se je največkrat primerilo, da naši družinski člani niso imeli od voznih olajšav skoro nobene koristi, ker je moral vsakdo skopariti z njimi za slučaj kake nepredvidene daljše vožnje in mu je pri tem ostala ena ali pa še celo dvojne vožnje neizrabljenih. Če že ni mogoče doseči za družinske člane enakih olajšav kakor jih imajo nameščenci, naj jih bo vsaj en tucat na leto in to z novimi legitimacijami. — (»Učit. Tov.«).

Oblačilno blago za jesen in zimo je dospelo v velikih množinah na založbo trdnice NOVAK, Ljubljana, Kongresni trg 15. Čitateljem lista priporočamo ogled.

Razpis službe. Pri moški kaznilnici v Mariboru se zasede mesto kaznilniškega pristava v II. kategoriji državnih uradnikov. Prosilci, ki imajo v čl. 6. urad. zak. za to kategorijo predpisano šolsko izobrazbo, naj vložijo po čl. 12. urad. zak. opremljene prošnje do 25. novembra 1929. pri ravnateljstvu moške kaznilnice v Mariboru. Prošnje morajo biti lastnoročno pisane in pravilno kolkovane. Prosilci, ki so že v državni službi, naj vložijo event. prošnje službenim potom. Kdor bo sprejet, bo moral pozneje polagati državni strokovni izpit za upravno službo v kaznilnicah in jetnišnicah v smislu obstoječih predpisov.

Kupujte vse svoje potrebščine le pri trdnikah, ki oglašajo v »Našem Glasu« in sklicujejo se pri nakupu na ta oglas.

Obleke kemično čist, barva, plisira in ilka tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Podaljšanje stanovanjske zaštite.

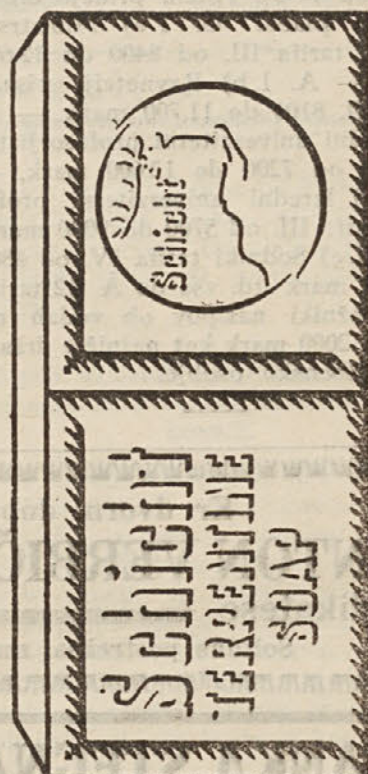
»Uradni list« od 5. t. m., št. 111, objavlja zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o stanovanjih z dne 27. aprila 1929. Po tem zakonu, katerega so vsi prizadeti, doslej še zaščiteni najemniki kar najbolj navdušeno pozdravili, ostanejo še za naprej izmed že doslej pod zakonske omejitve spadajočih stanovanj, tista stanovanja v krajih s preko 10.000 prebivalci: 1. v katerih stanujejo v dveh sobah rodbine z najmanj tremi člani

in 2. stanovanja z eno sobo, če stanujejo v njih rodbine z najmanj dvema članoma.

Med sobe se ne štejejo: kuhinja, prednja soba, hodnik, jedilna shramba, kopalnica in sobica za služinčad. Glede določevanja, kdo je rodbinski član, velja pravilo, da je šteti med rodbinske člane sorodnike po krvi in svaštvu do vštete drugega kolena ter posvojene otroke.

Med 7 prednostmi ena :

Velik kos

in vendar najčistejše, najžlahtnejše jedrnatilo milo. — Zraven tega priročno in tako izdatno, da je za rabo res najcenejše

Schichtovo Terpentinovo Milo

S tem zakonom je dosedanja stanovanjska zaštita podaljšana do 1. maja 1930. in je vsaj preko zime premnogim najemnikom zagotovljeno stanovanje.

Že na skopljanski glavni skupščini konec septembra t. l. je bil sprejet sklep, da naš Glavni savez ministru za socialno politiko predloži v imenu vsega aktivnega in upokojenega drž. nameščenstva prošnjo za podaljšanje dosedanjega stanovanjskega zakona.

Po povratku iz Skoplja so se delegati Glavnega saveza in pokrajinskih zvez predstavili vsem odločujočim činiteljem kr. vlade in jim razložili položaj drž. uslužbenstva po raznih krajih države. Tega odposlanstva so se udeležili tudi zastopniki naše Zveze z načelnikom g. dr. Ferjančičem. Poročali smo že, da so bili prijazno sprejeti in kot vidimo sedaj, je bila njiova pot nadvse uspešna in plodonosna za vse drž. nameščence, ki stanujejo v majhnih stanovanjih.

Iz inozemskih organizacij.

Uradniške plače na Bavarskem.

Pred bavarskim deželnim zborom leži predlog zakona o plačah uradnikov in državnih uslužbenec. Po tem predlogu, kakor tudi po starem zakonu obstojata dve vrsti uradniških plač: a) progresivne plače, ki se dvigajo in b) plače posameznikov. Sedenji zakon je v veljavi od dne 1. aprila 1920 s spremembami z dne 2. junija istega leta. Dodatki za stanarino so bili povišani zadnjikrat v decembru 1924. Stanovanja so se od takrat podražila, življenjske potrebščine pa še mnogo bolj. Mnoge dežele rajha so popravile plače svojih uradnikov, in želi sedaj tudi Bavarska to napraviti. Povišanja so predvidena tudi za osnovne plače in so sorazmerno znatno povečane, majhne veliko bolj kakor v srednjih in višjih skupinah. Tudi glede doklade k stanarini je bilo že določeno zvišanje, in sicer z ozirom

na splošno draginjo preživljanja: sprva 10%, od 1. oktobra 1927 pa 20%, kot je bilo že v ostalih delih rajha. Rodbinske doklade se dvigajo po številu otrok: za prva dva otroka po 20 mark na mesec, za tretjega in četrtega po 25 mark mesečno; za petega in vsakega nadaljnjega otroka po 30 mark mesečno. To velja tudi za posinovljene otroke in za vnuke brez roditeljev do dovršenega 21. leta. Doklada za ženo (do sedaj 144 mark na leto) se ukinja. Neoženjeni uradniki in duhovniki do 45. leta starosti imajo najmanjšo doklado k stanarini. Neukazni uradniki dobivajo poviške vsaki dve leti. Do novega zakona se poviša osnovna plača neukaznemu osebju kot ukaznemu. V to skupino pridejo tudi univerzitetni asistenti.

Radi primera naj navedemo nekoliko plačilnih postavk po novem predlogu.

B. Državni svetniki tarifa I. 19.000 mark (256.500 Din ali 21.375 Din na mesec). — B. Predsedniki pokrajinskih vlad tarifa I. 18.000 mark na leto. — B. Ravnatelji ministrstev tarifa I. 17.000 mark. — B. Ministrski svetniki in načelniki oddelkov tarifa II. 14.000 mark. To so vse položajne plače (grupa B. od 1—5). Potem pridejo oni z osnovno plačo: U. I. a) Ministrski svetniki tarifa III. od 8400 do 12.600 mark. — A. I. b) Ravnatelji pisarni tarifa III. 8100 do 11.700 mark. — A. I. c) Redni univerzitetni profesorji tarifa III. od 7200 do 12.600 mark. — A. II. e) Izredni univerzitetni profesorji tarifa III. od 5700 do 9000 mark. — A. II. e) Sodniki tarifa IV. od 4800 do 8400 mark itd. vse do A. 12 tarifa IV. Stražniki nasipov ob vodah od 1500 do 2000 mark kot najnižje državno uslužbenko osebje.

Nove knjige.

Nova knjiga. Zakon o državnoj trošarini, taksama i pristojbama od 27. juna 1921, sa izmenama i dopunama do maja 1929, in Uputstva za izvoz špirita i rakije u inostranstvo. Uredil Lovro Kalašić, Zagreb 1929. Str. 16 + 4. Izšla je imenovana knjižica, ki z delom: »Zakon o državnoj trošarini od 9. novembra 1909 itd.« istega izdajatelja tvori enoto in je tako ta zakonska materija popravljena po stanju koncem meseca maja t. l. Cena za celotno delo znaša 24 Din, posbebe za vsako knjižico po 12 Din. Naročila po pošti na naslov: Lovro Kalašić, Zagreb, Horvačanska ul. 19 ali pa na ček. račun Zagreb, br. 36.549. Za poštino je dodati 50 par.

»Naš Glas« je edini res nepristranski list vseh drž. nameščencev. Širite ga!

Za jesen in zimo!

kupite volneno blago za obleke, plašče, suknje itd.

pri

Novaku

spec. trgov. sukna

Ljubljana 15

Kongresni trg šte. 15

Najbolje in najceneje

Drž. uradnikom tudi proti plačilu na obroke

Oglejte si veliko izbiro!

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Špecerija

Solidna postrežba, zmerne cene.

IVANKA STEGNAR

modni salon - LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 9

priporoča svojo veliko zalogo

DAMSKIH KLOBUKOV

POPRAVILA TOČNO IN CENO!

Telefonska šte. 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zasnambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

PARNA PEKARNA

JEAN SCHREY NASL.

JAKOB KAVČIČ

Večkrat na dan sveže, priznано najboljšo, vsakovrstno pecivo.

Vse vrste VOLNENEGA BLAGA

za plašče in obleke Vam nudi TUDI NA OBROKE

NAJCENEJE BREZ PRIBITKA
MANUFAKTURNA VELETRGOVINA

I. GROBELNIK

Ljubljana, Mestni trg 22.

PREPRIČAJTE SE, da je tako res in gotovo boste kupili, kar bo Vaš velik prihranek pri dobrem blagu.

Ribje olje

sveže, najfinejše, norveško iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani, se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Priporočamo trdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Priporoča se

I. ČERNE

Ljubljana, Dunajska cesta 28

Zaloga pohištva in tapetništvo.

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ulica

Priporoča se cenj. občinstvu špecerijska trgovina

LESKOVIC & MEDEN

Ljubljana, Jurčičev trg 1

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

UGODNO KUPITE

razne fine kamgarne in doubl za gospode, modno blago za damske plašče in obleke, volneno in svilen blago pri obče znani trdk

R. MIKLAUC

„PRI ŠKOFU“

LJUBLJANA

Pred Škofijo 3. Lingarjeva ulica.

Oblačila za dame in gospode

kupite najceneje pri trdk

FRAN LUKIČ, LJUBLJANA

Stritarjeva ulica.

Veletrgovina

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. Raznovrstno rudninsko vodo.

TOVARNA POHIŠTVA

I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah

IVAN JAX IN SIN Ljubljana, Gosposvetska c. 2.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. - Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. - Pisalni stroji ADLER. Kolesa iz prvih tovarn Dürkopp, Styria. - Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke! Cenike franco in zastoj!

Modna in manufakturna trgovina za moške in ženske

Nudi vse potrebščine za krojače in šivilje, razne vence in cvetlice, opreme za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih rut.

ČEŠKUTI & ZAJC

„POD VELBOM“

LJUBLJANA, Stari trg 3.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Velika izbira češkega in angleškega sukna.

C. J. HAMANN

Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin. - Predtiskarija modernih ročnih del.